

**Suomalaisen äärioikeiston muutos
1990-luvun lopussa Näköpiiri-lehden kautta tarkasteltuna**

Oulun yliopisto
Historiatieteet
Tieteen ja aatteiden historian
Kandidaatin tutkielma
6.6.2021
Juha-Matti Palosaari (2438492)

Sisällys

Johdanto	3
1Suomalaisen äärioikeiston tila 1990-luvun alussa ja sitä ennen	5
1.1 Muutoksen tarve.....	5
1.2Uusien vastustajien etsiminen	8
2Muuttuva suomalainen äärioikeisto	12
2.1Ideologinen muutos.....	12
2.2Käsitys rappiotilasta.....	14
2.3 Ulkomaiset innoittajat ja esikuvat.....	16
3Uudistusten seuraamukset.....	19
Johtopäätökset.....	21
<i>Lähteet</i>	22

Johdanto

Tutkimuksessani käsittelen, miten äärioikeistolaisten liikkeiden ideologia ja tapa tuoda sitä esille muuttuivat. Havainnollistan muutosta tarkastelemalla äärioikeistolaisia ja nationalistisia arvoja edustanutta ajanjaksolla 1999–2002 ilmestynyttä Näköpiiri-lehteä. Lehti ilmestyi kolme kertaa kyseisenä ajanjaksona. Kyseisen lehden päätoimittajana toimi Kansallisen radikaalipuolueen vuonna 1991 perustaja ja puolueen puheenjohtajana toiminut Tapio Linna, joka on myös kirjoittanut artikkeleita muihin vastaaviin äärioikeistolaisiin lehtiin¹ ja ollut muutenkin aktiivisena äärioikeistolaisessa toiminnassa 1980-luvulta alkaen. Äärioikeistolaiset liikkeet ovat ideologioiltaan hyvin provokatiivisia, minkä vuoksi niiden aatteellisen kehittymisen tutkiminen on kiinnostavaa. Tämän lisäksi on kiinnostavaa huomata, kuinka myös nykyinen äärioikeistolainen retoriikka ei juurikaan poikkea 90-luvulla syntyneestä tavasta käsitellä heille tärkeitä asioita. Vaikka tutkimuksessa keskitytään 90-luvun muutoksiin, käsitellään siinä myös jonkin verran aikaisempaa äärioikeistolaista perinnettä Suomessa, sillä näin parhaiten selittyvät tarpeet ja syyt muutoksiin, sekä mitä kyseiset muutokset ovat merkinneet suomalaiselle äärioikeistolle. Näköpiiri-lehden lisäksi vertaan ajoittain sitä aikaisemmin julkaistuun äärioikeistolaiseen Uusi Suunta -julkaisuun² sekä nykyaikana eniten julkisuutta saaneeseen äärioikeistolaiseen verkkojulkaisuun MV-lehteen³. Tarkastelemalla Näköpiiri-lehteä aikaisempaan ja sen jälkeiseen äärioikeistolaiseen retoriikkaan voidaan paremmin nähdä se kehitys, mikä äärioikeistolaisessa ideologiassa ja retoriikassa on tapahtunut.

Tutkimuskirjallisuutena oman työni tueksi käytän Tommi Kotosen kirjaa Poliitiikan juoksuhaudat⁴ sekä hänen Historiallinen Aikakausikirja julkaisuun kirjoittamaa artikkelia: Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä⁵. Käytän myös kandidaatin työssäni tutkimuksia ja artikkeleita, jotka käsittelevät 80- ja 90-luvun äärioikeistoa osana pidemmän aikavälin tutkimusta. Esimerkiksi Daniel Sallamaan tutkimusraportti, Ulkoparlamentaarinen äärioikeistoliikehdintä ja maahanmuuttovastaisuus 2010-luvun

---

¹ Esimerkiksi, Uusi Suunta, Kansallinen Suunta, ja Kansakunta.

² *Uusi Suunta*, 1991-1992.

³ <https://mvlehti.net/> 4.6.2021.

⁴ Kotonen 2018.

⁵ Kotonen, ”Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä”. *Historiallinen Aikakausikirja* 3/2017.

Suomessa, käsittelee joiltain osin myös 80- ja 90-luvulla syntyneitä ja vaikuttaneita liikkeitä, koska ne ovat osaltaan vaikuttaneet jälkeempään syntyneisiin liikkeisiin.

Tutkimuksessa pyritään kuvaamaan 90-luvulla oletetusti tapahtunutta muutosta äärioikeistolaisten liikkeiden toimintatavoissa, vertailemalla sen aikaisen julkaisun ideologiaa ja tapaa puhua julkaisuissa esitetyistä ongelmista aikaisempiin toimintatapoihin. Lähdemateriaalinani käyttämä Näköpiiri-lehti ja Tapio Linnan toisiin julkaisuihin kirjoittamat artikkelit löytyvät Tapio Linnan omilta internetsivuilta⁶. On tärkeää huomioida, että Tapio Linna on itse poiminut, mitkä artikkelit hän haluaa säilyttää Näköpiiri-lehteä edeltäneistä julkaisuista. Säilytyskriteerikseen hän kertoo niiden ajankohtaisuuden ja mielenkiintoisuuden nykyhetkeen verraten. Hän myös kertoo vaihtaneensa tekstien kuvitusta, ja korjanneensa joitakin kirjoitusvirheitä.⁷ En kuitenkaan käytä työssäni lähteenä näitä myöhemmin verkkoon julkaistuja versioita lehdistä ja artikkeleista, vaan alkuperäisiä julkaisuja. Tapio Linna kuvailee Näköpiiri-lehteä metapoliittiseksi aikakausilehdeksi.⁸ Ilmeisesti tällä tarkoitetaan, että lehti pyrkii tuomaan esille sellaisia asioita artikkeleissaan, joita se toivoisi käsiteltävän arkipäivän politiikassa, sekä tuomaan esille lehden edustaman poliittisen linjan mukaisia ilmiöitä.

Kandintyössäni tutkimuskirjallisuutena käyttämäni artikkelit ja kirjat käsittelevät niin suomalaista kuin myös kansainvälistä äärioikeistoa. Lähteinä kyseisissä teoksissa on käytetty niin henkilöhaastatteluja, aikaisempaa tutkimusta, sekä tutkimuskohteiden, eli äärioikeistollisten liikkeiden ja toimijoiden omia kirjoituksia. Tutkimuskohdetta voidaan pitää politiikan- ja aatteidenhistorian tutkimuksena, sillä tutkimuksen kohteena ovat poliittiset liikkeet ja niiden edustama ideologia. Sitä voidaan pitää myös yhteiskuntahistoriallisena tutkimuksena, varsinkin pyrittäessä selittämään äärioikeiston suosion muutoksia ja pohdittaessa liikkeiden kannatukseen johtaneita syitä.

---

⁶ Linna ”Näköpiirilehden Arkisto” <https://www.tapiolinna.com/nakopiiri/> 4.6.2021.

⁷ Linna ”Wanhaja tekstejä” <https://www.tapiolinna.com/vanhoja-teksteja/> 4.6.2021.

⁸ Linna ”Näköpiirilehden arkisto” <https://www.tapiolinna.com/nakopiiri/> 4.6.2021.

1 Suomalaisen äärioikeiston tila 1990-luvun alussa ja sitä ennen

1.1 Muutoksen tarve

1980-luvun alussa äärioikeistosta oli suomalaisen yhteiskunnan silmissä muodostunut enimmäkseen myötähäpeää aiheuttavaksi lapselliseksi roolileikiksi. Varsinkin Pekka Siitoin⁹ joukkoineen oli toilailuillaan vähentänyt äärioikeiston uskottavuutta.¹⁰ Kun vielä aikaisempina vuosikymmeninä poliittinen vasemmisto oli pitänyt äärioikeiston nousua ja terroria varteenotettavana uhkana,¹¹ oli äärioikeisto pikkuhiljaa surkastunut muutamista yhteiskunnan kelkasta pudonneista ihmisistä koostuviksi ryhmiksi, joille äärioikeistolaisuus ja natsiaate olivat pääosin keino saada huomiota itselleen.¹² Muuttuvien mielipiteiden, sekä äärioikeistolaisen ja fasismin vastaisen valvonnan tehokkuuden vuoksi aatteiden kannattajakunnasta oli kadonnut vielä sodan jälkeen olemassa olleet korkeammin koulutettujen ja yhteiskunnassa parempiosaisiin kuuluneiden äärioikeistolaiset aktiivit, jotka toivat julki ideologiaansa julkisessa keskustelussa. Äärioikeistolaisia ja fasisistisia aatteita omaavia yhteiskunnassa paremmin menestyneitä ja koulutettuja henkilöitä on ollut läpi Suomen historian,¹³ mutta maineen menettämisen ja rikosoikeudellistenkin seuraamusten vuoksi alkoivat he pitää aatteitaan tarkemmin salassa ja omana tietonaan, eivätkä näin ollen muodostaneet poliittisia liikkeitä tai ryhmittymiä, taikka olleet aktiivisesti osana niitä.

Kyseinen kehityssuunta ei johtunut pelkästään ulkoisista tekijöistä, vaan äärioikeistolainen toiminta Suomessa oli jo heti sotien jälkeen alkanut muodostua pääosin nuorien miesten keinoksi järkyttää yhteisöä ja tehdä jäynää, sekä purkaa osassa yhteiskuntaa kytenyttä sodasta aiheutunutta kommunismiin ja Venäjään kohdistunutta vihaa. Tämä toteutui pääosin erilaisina salaseuroina, jotka ottivat innoituksensa ja imagonsa Natsi-Saksasta ajattelematta suuremmin sen aatteellisia ja poliittisia

---

⁹ Pekka Siitoin oli 1970-1990 vuosina avoimesti uusnatsiksi julistautunut henkilö, joka organisoii ryhmänsä kanssa erinäisiä äärioikeistolaisia tempauksia. Hän sai 1970-luvulla tuomion vasemmistolaisen kirjapainon tuhopolttoon yllyttämisestä. Julkisuudessa Siitoin ryhmineen näyttäytyivät pääosin alkoholin käytön ja keskinäisen rähinöinnin merkeissä.

¹⁰ Kotonen 2018, 229.

¹¹ Sodan jälkeisinä vuosina Valtion poliisi Valpo tutki ja raportoi innokkaasti äärioikeistolaisten liikkeitä Suomessa. Kotonen 2018, 37-54.

¹² Kotonen 2018, 209-212.

¹³ Kotonen 2018, 229-231.

motivaatioita. Kyseisten salaseurojen tullessa julkisuuteen mielikuva äärioikeistosta ajattelemattomien nuorien uhitteluna alkoi muodostua yleisessä keskustelussa. Ideologisesti köyhälle ja pintapuoliselle ”natsileikille” oli siis ollut jo pitkät perinteet suomalaisessa yhteiskunnassa.¹⁴ Tämä johtikin ajan kuluessa siihen, että ideologia menetti uskottavuutensa niin mahdollisten kannattajien kuin myös muidenkin silmissä. Tämä naurunalaiseksi joutuminen oli omiaan viemään uskottavuutta äärioikeistolaisilta liikkeiltä, sillä ne olivat luonteeltaan yleensä hyvin miehisiä ja vakavia. Paatoksellinen oman kansan kunniaa ja erinomaisuudesta puhuminen kuulosti varmasti omienkin kannattajien korviin ontolta, kun liikkeet näyttäytyivät ulospäin pääosin surkuhupaisien hölmöilyn ja kaljoittelun kautta.¹⁵ Jotta äärioikeistolaiset liikkeet voitaisiin ottaa vakavasti tai nähdä varteenotettavana uhkana, oli uusien järjestöjen tehtävä pesäero aikaisempiin liikkeisiin ja muutettava mistä aiheista ja miten he tulisivat esiin julkisuudessa.¹⁶

Äärioikeistolliset liikkeet eivät ole koskaan olleet Suomessa varsin yhtenäinen ryhmä niin jäsenistöltään, kuin ideologialtaan.¹⁷ Esimerkiksi fasismi ja Natsi-Saksaan suhtautuminen on aiheuttanut paljon aatteellisia jakolinjoja, kun osat liikkeistä ovat katsoneet jatkavansa Natsi-Saksan perinnettä, ovat toiset liikkeet vaatineet selkeää pesäeroa kyseisiin ilmiöihin. Varsinkin liikkeet, jotka ovat vakavasti halunneet osallistua poliittiseen päätöksentekoon ovat pyrkineet ottamaan etäisyyttä fasisistisista ja kansallissosialistisista juurista ja määritelleet oman liikkeensä ideologian näistä aatteista erillään olevaksi liikkeeksi. Tämä kyseinen ilmiö tulee hyvin esille Näköpiiri-lehdessä julkaistussa Kolmas tie: Irti talouden määräysvallasta nimisestä artikkelista, jossa lehti esittää talousliberalismin ja vasemmistolaisen politiikan vaihtoehdoksi, Eurooppalaiseen kulttuuriin ja perinteisiin keskittyvää toimintatapaa.¹⁸ Tekstissä laitetaan yhteiskunnassa koetun pahoinvoinnin syyksi kasvava kansainvälisyys ja globalisaatio. Vaihtoehdoksi artikkelissa esitetään tiukempaa kansallisten kulttuurien erittelyä. Tekstissä ei suoraan puhuta ihmisroduista ja niiden eriarvoisuudesta, mutta korostamalla erilaisten kulttuurien eroja ja yhteensopimattomuutta, artikkeli esittää ongelmiin ratkaisuksi ihmisten taustoihin perustuvaa erittelyä.

---

¹⁴ Kotonen 2018, 85-97.

¹⁵ Kotonen 2018, 175-185.

¹⁶ Jokisalo 2016, 53-68.

¹⁷ Sallamaa 2018, 5.

¹⁸ Palolahti, ”Kolmas: Irti talouden määräysvallasta” *Näköpiiri* 1/1999.

Myös määritelmä suomalaisesta perinteestä ja kansasta on vaihdellut eri liikkeiden välillä. Varsinkin kristinuskon rooli suomalaisessa perinteessä on jakanut äärioikeiston mielipiteitä runsaasti. Osalle liikkeistä se on ollut yksi merkittävimmistä suomalaisen perinteeseen kuuluvista määrittäjistä, kun taas toiset liikkeet ovat suhtautuneet kristinuskoon jopa vihamielisesti, kun he ovat määrittäneet todellisen suomalaisen perinteen ja kansan kumpuavan muinaissuomalaisista uskonnoista ja kalevalaisesta perinteestä. Varsinkin äärioikeistolaista aatemaailmaa ajaneet yhtyeet ja artistit ovat omaksuneet kuvastoonsa ja sanoituksiinsa vaikutteita ei kristillisistä uskonnoista ja mytologioista.¹⁹ Myös käsitys siitä, kuuluuko Suomen äärioikeisto johonkin suurempaan eurooppalaiseen äärioikeistoon, on ollut mielipiteitä jakava keskustelun aihe. Osa haluaa nähdä Suomen ja suomalaiset osana suurempaa eurooppalaista sivilisaatiota, kun taas toiset keskittyvät korostamaan suomalaisten ainutlaatuisuutta ja erinomaisuutta. Tämä aihe näkyy pääosin liikkeissä siinä, kuinka halukkaita ne ovat olleet kansainväliseen yhteistyöhön muiden maiden äärioikeistolaisten liikkeiden kanssa. Kuitenkin kaikkia äärioikeistolaisia liikkeitä on yhdistänyt pääasiassa muukalaisvastaisuus, arvokonservatiivisuus, äärinationalismi ja vahva tarve määritellä aatteellinen ja kansallinen puhtaus. Kansan yhtenäisyyden korostaminen näkyy esimerkiksi Näköpiiri-lehden antiikin Spartaa ja etenkin Thermopylain taistelua käsittelevässä artikkelissa.²⁰ Artikkelissa annetaan ymmärtää, kuinka spartalaisten sotilaallinen erinomaisuus selittyy militaristisella yhteiskunnalla, sekä yhteisön kulttuurillisella ja väestöllisellä yhtenäisyydellä. Artikkelissa kerrotaan spartalaisten polveutuneen vaaleahiuksisesta jalosukuisesta soturirodusta.

---

¹⁹ Sallamaa 2018, 63-64.

²⁰ Palolahti ”Sparta: Yhteisöllisyys voimavarana” *Näköpiiri* 1/2002

1.2 Uusien vastustajien etsiminen

Neuvostoliitto ja sitä myöten myös kommunismi olivat olleet keustosuosikki vastustajaksi suomalaiselle äärioikeistolle, mutta Neuvostoliiton vallan heiketessä ja lopulta kyseisen valtiojärjestelmän romahtaessa kommunismin uhkalla pelottelu ja sen vastustaminen eivät enää olleet yhtä ajankohtaista ja uskottavan tuntuista. Äärioikeistolaiset liikkeet olivat kylmän sodan loppumiseen asti identifioituneet hyvin vahvasti antikommunistisina liikkeinä, joten vanhan vastapuolen kadotessa, oli vanhojen aatteiden tilalle kehitettävä uusia, jotka pystyisivät säilyttämään ja mahdollisesti myös lisäämään kannattajia.²¹

Eräs erityisluonne suomalaisessa äärioikeistoissa oli ollut juutalaisvastaisuuden, sekä muun rotuopin jääminen suhteessa pienempään rooliin kuin monissa muissa maissa vastaavissa järjestöissä.²² Muissa Euroopan maissa äärioikeistolainen retoriikka oli jo varsin pian toisen maailmansodan jälkeen alkanut keskittyä vastustamaan ulkomaalaisten ja maahanmuuttajien tuleamista kotimaihinsa.²³ Yhtenä syynä tähän voidaan pitää sitä, että Suomi oli hyvin pitkän aikaa väestöltään varsin homogeeninen yhteisö, eikä Suomessa ollut merkittävää juutalaisvähemmistöä. Suomen kaupungeissa ei ollut yhtä suuria varallisuuseroja, kuin vanhemmissa ja suuremmissa eurooppalaisissa valtioissa, ja Suomesta puuttui varakkaat juutalaissuvut, joiden syiksi epäoikeuden mukaisuudet olisi ollut helppo vyöryttää. On kuitenkin tärkeää todeta, että vaikka Suomessa ei juutalaisviha noussut yhtä suureen rooliin kuin muissa valtioissa, sitä oli tästä huolimatta olemassa, se oli jäänyt vain eräänlaiseksi velvoitteeksi, joka tuli äärioikeistolaisten aatteiden mukana. Varsinkin kansainvälisestä politiikasta ja valtasuhteista keskusteltaessa juutalaisvastaisuus nousi usein puheenaiheeksi äärioikeistolaisissa piireissä.²⁴

Liikkeet tarvitsivatkin uuden kohteen, jota vastustaa ja tällainen löydettiin maahanmuutosta, monikulttuurillisuuden ja kansainvälistymisen vastustamisesta. Suomen sisäisiin näennäisiin ongelmiin, kuten esimerkiksi koettuun isänmaallisuuden laskemiseen, yhteisten arvojen pirstaloitumiseen ja häviämiseen oli löydettävä syyllinen ja se saatiin kansainvälisistä globalisaation salaliitoista ja Suomeen kohdistuvasta

---

²¹ Kotonen, ”Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä”. *Historiallinen Aikakausikirja* 3/2017.

²² Kotonen, ”Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä”. *Historiallinen Aikakausikirja* 3/2017.

²³ Jokisalo 2016, 189-222.

²⁴ Kotonen, ”Holokaustin kiistäjät ja ”kansallismielisyyden alasajo”” *Tieteessä tapahtuu* 3/2016.

kasvavasta maahanmuutosta. Maahanmuutto Suomeen oli 1990-luvulla varsin vähäistä, mutta sen lisääntyessä äärioikeistolliset liikkeet alkoivat saamaan tuulta allensa kyseiseen ilmiöön tarrautumalla. Uusi Suunta-lehden artikkelissa ”Suunniteltu kansanmurha” keskitytään luomaan uhkakuvaa ulkomailta tulevien rotujen jalkoihin jäävästä katoavasta suomalaisesta rodusta.²⁵ Teksti on tyyliltään hyvin hyökkäävä ja asian kiireellisyyttä ja välttämättömyyttä korostava. Näköpiiri-lehden kolmannessa numerossa julkaistussa artikkelissa, ”Yhtenäisyys on sosiaalista pääomaa: Monikulttuurillisuus ei ole rikkaus” onkin otettu uudeksi uhkakuvaksi koettu yhteiskunnan monipuolistuminen.²⁶ Artikkelissa Tapio Linna perustelee monikulttuurisuuden uhkia yhteiskunnan jäsenten vähenevällä luottamuksella ja väittäen ihmisten luontaisesti pyrkivän suosimaan ja hakeutumaan keskenään samankaltaisista yksilöistä muodostuviin ryhmiin. Kyseisessä artikkelissa ei taaskaan viitata suoranaisesti rotuihin tai niiden eriarvoisuuteen, vaan korostetaan niiden erilaisuutta ja yhteensopimattomuutta. Verrattuna Uusi Suunta-lehdessä julkaistuun artikkeliin sävy on paljon rauhallisempi, mutta kuitenkin sanoma on perimiltään sama: suomalaisen kansan yhtenäisyys ja olemassaolo on uhattuna tällä hetkellä vallitsevassa yhteiskunnan tilassa.

Äärioikeiston vaikuttamismahdollisuudet ja yritykset olivat Suomessa varsin vaatimattomia, pääosin pienten jäsenmäärien ja varojen puutteen vuoksi. Tästä huolimatta äärioikeisto käytti tehokkaasti hyödyksi monia eri tapoja tehdä itsensä näkyväksi. Lisäksi äärioikeistolaisten liikkeiden historiasta kumpuava voimakas pelon tunne ja tabuluontoisuus edesauttoivat pienienkin tempausten nousevan kohtuullisen suureksi puheenaiheeksi median ja julkisen keskustelun reaktioiden kautta.

Myös nuorisokulttuureista löytyi 1980-luvulla äärioikeistolle suotuista rekrytointi pohjaa. Merkittävin näistä oli Suomeen ulkomailta rantautunut konservatiivisia arvoja korostaneet skinheadit. Skinhead-liike jakoi monet arvot perinteisen äärioikeistolaisuuden kanssa, esimerkiksi: arvokonservatiivisuuden, isänmaallisuuden, maskuliinisuuden korostamisen ja muukalaksiin kohdistuvan vihamielisyyden. Lisäksi skinheadit voidaan nähdä vastareaktionä 1970-luvun vasemmistolaisille nuorisoliikkeille, mikä on omiaan luomaan yhtäläisyyksiä äärioikeiston suuntaan, jokoivathan nämä

---

²⁵ Linna ”Suunniteltu Kansanmurha” *Uusi Suunta* 1/1992.

²⁶ Linna ”Yhtenäisyys on sosiaalista pääomaa: Monikulttuurillisuus ei ole rikkaus” *Näköpiiri* 1/2002.

keskenään yhteisen vihollisen.²⁷

Liikkeiden toiminta oli pääosin propagandalehtisten levittämistä, ilkivallan tekoa ja häirintää muun muassa uhkailemalla poliittisiksi vastustajiksi koettuja henkilöitä, sekä julkisten tilojen töhrimistä natsiviittauksilla. Lehtisten sisältö oli pääosin muukalaisvastaista ja ne olivat usein käännöksiä muualta tuotetuista artikkeleista, mikä viitanee ainakin jonkinlaiseen yhteyteen vastaaviin ulkomaisiin liikkeisiin. Näköpiiri-lehdessäkin julkaistuista artikkeleista osa oli muilta kieliltä käännettyjä. Esimerkiksi Näköpiirin ensimmäisessä numerossa julkaistu Alan de Benoistin haastattelu on käänös The Journal of Historical Review:n haastattelusta.²⁸

Koska äärioikeistolaiset liikkeet pyrkivät tekemään vaikuttamisyriityksensä pääosin salassa ja nimettömästi, on vaikea tietää varmasti, kuinka organisoitua ja laajamittaista toiminta oli ollut. Syynä toiminnan anonymiteettiin oli pääasiassa yksityishenkilöiden halu välttää julkisuutta toiminnallaan ja välttää rikosoikeudelliset seuraamukset. Toimintamalli osoittautui myös liikkeille eduksi siltä osin, että valtaväestön oli vaikea tietää, kuinka suuresta liikehdinnästä oli kyse, ja tämä johti yleensä liikkeiden kannattajajoukkojen määrän ja kykyjen yliarvioimiseen. Lisäksi on syytä olettaa, että osa äärioikeistolaisesta ilkivallasta oli tehty ilkkurisessa mielessä haluna ärsyttää ja järkyttää, eikä vakavamielisenä tarkoituksena levittää aatetta ja ideologiaa. Monet hakaristein töhrimiset olivat pelkästään nuorison ajattelemattomuudesta ja tylsistymisestä johtuvaa yleistä ilkivallan tekoa, eivätkä niinkään tarkoituksenmukaista ideologian levittämistä.²⁹

Ne yksilöt, jotka halusivat kampanjoida julkisesti äärioikeistolaisten liikkeiden puolesta, saivat ainakin aluksi varsin mittavaa mediahuomioita, liikkeisiin kohdistuvan shokkiarvon vuoksi heidän toiminnastaan uutisoitiin nopeasti ja uutiskynnyksen ylittäminen oli heille varsin matala verratessa vastaavanlaisiin muihin persooniin. Median havahtuessa siihen, että kyseiset henkilöt nimenomaan halusivat päästä otsikoihin, jotta heidän sanomansa saisi laajempaa levitystä kuin mihin he itse kykenisivät, uutisointi alkoi vähentyä, mikä osaltaan johti toiminnan radikalisoitumiseen ja performatiivisuuden

---

²⁷ Sallamaa 2018, 58-58.

²⁸ ”Alain de Benoist ja Euroopan uusi suunta” *Näköpiiri* 1/1999

²⁹ Kotonen 2018, 85-98.

lisääntymiseen.

Valtavirtamedian ja muiden poliittisten liikkeiden puolelta tuleva vastustus olivat myös omiaan luomaan äärioikeistolle erittäin yleistä Me vastaan muut -henkeä ja salaliittoajattelua, kun liikkeet pystyivät jäsenilleen väittämään median olevan puolueellista ja ajavan mielipide vaikuttamista yhteiskunnassa. Varsinkin holokaustia ja natsuja käsittelevät ohjelmat koettiin poliittisina pyrkimyksinä muokata yleisestä mielipiteestä vihamielisempää valkoihoisia eurooppalaisia kohtaan ja näin heikentävän kantaväestön yhtenäisyyttä sekä sen isänmaahenkisyyttä.³⁰ Tapa hyökätä mediaa vastaan on auttanut äärioikeistolaisia liikkeitä etäännyttämään kannattajiaan heidän kannoistaan poikkeavista tiedonlähteistä ja näin lisäämään puolueuskollisuutta kyseisissä piireissä. Tämänlainen toiminta on jatkunut nykypäivään asti ja internetin tulon myötä valtamediaan vihamielisesti suhtautuvan voidaan katsoa lisääntyneen, kun vaihtoehtoisen tiedon julkistaminen on helpottunut entisestään.

Varsinainen poliittinen kampanjointi ja ideologian levittäminen olivatkin sitten hyvin vähäistä. Äärioikeistolaisten aatteiden avoimen rasistisuuden ja radikaalisuuden vuoksi se näyttäytyi valtaväestölle hyvinkin luotaantyöntävältä ja epäsoivalta. Tämä teki jäsenten rekrytoimisesta erittäin vaikeaa ja suurin osa jäsenistöstä hakeutui todennäköisemmin itse liikkeiden pariin omasta halustaan toisin kuin, että heidät olisi esitelty ja suostuteltu liikkeen aatteiden erinomaisuudesta. Äärioikeistolaisen ideologian räväkkyuden ja valtavirtavastaisuuden vuoksi sen edustajaksi ei tultu vahingossa tai ihan muuten vaan, vaan se tapahtui yleensä, koska liikkeiden aatteisiin uskottiin aidosti. Tämä johti siihen, että liikkeiden jäsenet olivat sitten varsin aktiivisia niiden toiminnassa, ja oma-aloitteellista vapaaehtoistyötä aatteen puolesta esiintyi liikkeessä suhteellisen useasti. Toiminnan painottuminen yksittäisten henkilöiden tempauksiin auttoi myös liikkeiden johtajia irtisanoutumaan ylilyönneistä ja pitämään rikosoikeudelliset syytteet kauempana järjestöistä itsestään, kun oikeuteen joutuivat yksistään toimijat.

---

³⁰ Kotonen, ”Holokaustin kiistäjät ja ”kansallismielisyyden alasajo”” *Tieteessä tapahtuu* 3/2016.

2 Muuttuva suomalainen äärioikeisto

2.1 Ideologinen muutos

Äärioikeistolliset, varsinkin etnonationalistiset liikkeet, ovat määrittäneet poliittisen identiteettinsä hyvin vahvasti ympäröivää yhteiskuntaa peilaamalla. Tämänkaltainen Me vastaan muut -ajattelun noudattaminen on johtanut siihen, että liikkeiden omakuva on pysynyt melkein muuttumattomana sen historian aikana, kun taas määritelmä sen vastapuolesta on kokenut monia muutoksia. Äärioikeisto on identifioitunut aina valkoihoisten kristillisten eurooppalaisten etuja puolustavana ja ajavana liikkeenä. Isänmaallisuus ja tarve tarkalle kansalaisuuden määrittelylle ovat tulleet uudelleen tärkeäksi tekijäksi äärioikeistolle. Puhe ja usko eurooppalaisen ja suomalaisen yhteiskunnan ja perinteiden ylivoimaisuudesta suhteessa varsinkin afrikkalaisiin ryhmiin ovat olleet nousussa äärioikeistolaisessa dialogissa. Näitä eroja pyritään yhä selvittämään niin biologisilla, mutta myös kulttuurisilla ja historiallisilla eroavaisuuksilla, kaksi jälkimmäistä ovat etenkin olleet suosittuja laajemman yhteiskunnan herätessä äärioikeistolaisten väitteiden virheellisyyksiin.

Eurooppalaisen kulttuurin ja jatkumon erinomaisuuden korostamista on nähtävillä myös *Näköpiiri*-lehden toisen numeron Spartalasta yhteiskuntaa ja Thermopylain taistelua käsittelevä artikkeli. Artikkelissa korostetaan Spartalaisen yhteiskunnan tiukkaa ja kurinalaisuutta ja militaristista tapaa hallita yhteiskuntaa, minkä lisäksi artikkelissa mainitaan myös Spartalaisen fyysinen erinomaisuus ja puhtasverisyys, eli artikkelissa tuodaan Spartalaisen vahvuudeksi nimenomaan heidän monokulttuurillisuus ja homogeeninen yhteiskunta.³¹

Kulttuurien ja kansojen sivistyneisyyseroista on tullut vanhaan, rotuihin perustuvaan ajattelumallin korvaava työväline maahanmuuton vastustamisessa. Rotuhygieniasta puhumisen sijaan korostetaan vieraiden kulttuurien ja ihmisten sivistymättömyyttä ja erilaisten arvojen yhteensopimattomuudesta johtuvien konfliktien lietsontaa. Eri kulttuurien yhteensulautumisen koetaan heikentävän varsinkin valkoihoisten asemaa

---

³¹ Palolahti, ”Sparta: Yhteisöllisyys voimavarana” *Näköpiiri* 1/2002.

yhteiskunnassa, minkä koetaan taas olevan globalistisen liberaalin eliitin tarkoituksenmukaista vallan itselleen siirtoa. Äärioikeistolliset ryhmät usein väittävätkin perinteisesti eurooppalaisiksi ja suomalaisiksi koetun valkoisen väestöryhmän olevan tarkoituksenmukaisesti hyökkäyksen ja muutoksen kohteena, jonka tavoitteena on hajauttaa kansalaisten kyky toimia valtaapitäviä vastaan.³² Äärioikeisto käyttääkin usein kyseisestä ilmiöstä termiä väestönvaihdos, viitaten näin väestörakenteessa tapahtuvan muutoksen olevan tarkoituksenmukaisesti tehtyä poliittista valtataistelua.

Voidaankin sanoa, että kommunismin uhan kadotessa etnonationalismi³³ on saanut suurimman roolin äärioikeistolaisessa ajattelussa niin Suomessa, kuin myös muualla maailmassa.³⁴

---

³² Linna ”Suomen muukalaistamisen strategia” *Uusi Suunta* 4/1991.

³³ Etnonationalismilla tarkoitetaan valtioiden ja kansakuntien rajaamista ihmisten etnisyyden mukaan. Näin ollen Suomi ja suomalaisuus kuuluisivat vain etnisille suomalaisille.

³⁴ Jokisalo 2016, 53-68

2.2 Käsitys rappiotilasta

Äärioikeistolaiseen ideologiaan on aina kuulunut käsite yhteiskunnan rappiosta ja sen estämisestä tai sitä vastaan taistelusta. Yhteiskunnan epäkohtia pyritään selittämään sillä, että enemmistö väestöstä olisi omaksunut haitallisia aatteita ja arvoja, jotka johtaisivat yhteiskunnan rapautumiseen, monesti kyseiset arvot liittyvät vähemmistöihin tai muuten valtaväestön tavoista poikkeamiseen, sekä arvojen liberalisoitumiseen. Äärioikeistolaisesta näkökulmasta yhteiskunnassa yleisesti vallassa olevat normit koetaan olevan todellisuudessa kansalaisten edun ja todellisen tahdon vastaisia, mutta enemmistö on salaliittoaatteiden mukaan joko aivopesty tai painostettu uskomaan kyseisiin arvoihin.³⁵ Yhteiskunnassa vallitseva yleinen mielipide ja sosiaalisten normien noudattaminen nähdäänkin usein eräänlaisena henkisenä laiskuutena ja tyhmyytenä, kun taas äärioikeisto kokee ihmisryhmien väliseen eriarvoisuuteen perustuvan yhteisön olevan suomalaisen kansan etujen mukaista. Koska tällaiseen yhteiskuntaan pyrkiminen nähdään epäsopivana yleisellä tasolla, koetaan, että äärioikeistolaisen näkemyksen yhteiskunnasta omaksuneet ovat vallankumouksellisia ja edistyksellisiä oman ryhmän mielestä. Äärioikeistolliset liikkeet pystyvätkin näin perustelemaan kannattajilleen marginaalisen suosionsa sillä, että liikkeisiin uskovat ovat osa ryhmää, joka on tarpeeksi viisas ja uskalias ajattelemaan itsenäisesti eikä näin ollen alistu pelkästään valtavirran vietäväksi. Näin ollen äärioikeistollisen liikkeiden jäsenet voivatkin kokea itse taistelevansa alistavaa valtakoneistoa vastaan ja sananvapauden puolesta.

Rappiotila voi ilmetä eri muodoissa, se voi olla niin henkistä, poliittista, kuin myös yhteiskunnallista. Kaikkia näitä yhdistää jonkinlainen käsitys omien juurien ja etujen vastaisesta toiminnasta. Se voi esimerkiksi näkyä siinä, miten päättäjät tekevät globaalilla kentällä Suomelle epäedullisia päätöksiä, yksittäisten kansalaisten epäisänmaallisuutena tai kantasuomalaisen yhteiskunnan eriarvoistumisena.

Henkinen rappeutuminen ilmeni ihmisten arvojen ja käyttäytymisen muuttumisena äärioikeistolaisten mielestä tärkeinä pidettyjen arvojen vastaiseksi. Syyksi tällaiselle kehitykselle pidettiin pääosin omien kulttuuristen juurien unohtamisella ja kansainvälisen

---

³⁵ Kotonen, ”Holokaustin kiistäjät ja ”kansallismielisyyden alasajo”” *Tieteessä tapahtuu* 3/2016.

massakulttuurin nuorisoa pilaavan vaikutuksen lisääntymisellä.³⁶ Varsinkin nuorisokulttuureilla ja monista eri kulttuureista ammentavilla muotivirtauksilla koettiin olevan perinteisiä suomalaisia arvoja heikentävä vaikutus, mikä ilmeni muun muassa rikollisuuden lisääntymisenä, maanpuolustustahdon heikkenemisenä ja seksuaalisina poikkeavuuksina.

Euroopan yhdentyminen nähtiin konkreettisenä poliittisen rappion ilmentymänä, kun itsenäiset valtiot olivat valmiita luovuttamaan itsemääräämisvaltaansa ja oikeuksiansa päättää omasta lainsäädännöstään yhteiselle hallintojärjestelmälle. Äärioikeistolle tällainen keskuslähtöinen hallintomuoto oli hyvä esimerkki siitä, miten Suomen valtio ja sen kansa oli uhatta kadota kansainvälistyvässä yhteiskunnassa. Ironista onkin, että suomalainen äärioikeisto oli samaan aikaan muuttumassa kotikutoisuudestaan paljon enemmän ulkomaisilta liikkeiltä ideoita ottavaksi ja kansainvälisemmäksi liikkeeksi.³⁷ Käsitys yhteiskunnallisesta rappeutumisesta painottuu pääasiassa käsitykseen eri kulttuurien sekoittumisesta keskenään ja siitä, kuinka tämä uhkaa suomalaista kantaväestöä. Äärioikeiston mukaan erilaisista kulttuurillisista lähtökohdista tulevat ihmiset aiheuttavat väistämättä kulttuurillisista eroista johtuvia yhteentörmäyksiä, eikä eri kulttuurien välinen kanssakäyminen valtion sisällä olisi suotavaa. Näin ollen eri kulttuurit väistämättä kilpailevat keskenään ja pyrkivät pääsemään valta-asemaan yhteiskunnassa. Monikulttuurinen yhteiskunta on äärioikeiston mukaan uhka suomalaisen kulttuurin olemassaololle.

---

³⁶ Linna, ”Yhtenäisyys on sosiaalista pääomaa -monikulttuurillisuus ei ole rikkaus” *Näköpiiri* 1/2001, sekä, Linna, ”Rikollisuus: Yhteiskunnan peili” *Näköpiiri* 1/1999.

³⁷ Kotonen 2018, 160-165.

2.3 Ulkomaiset innoittajat ja esikuvat

Suomen äärioikeistolla on ollut pitkät suhteet Ruotsiin. Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa äärioikeistolaiset liikkeet kiellettiin, joten monet suomalaiset äärioikeistolaiset aktiivit pakenivat Ruotsiin ja jatkoivat toimintaansa Ruotsista käsin. Tämän vuoksi, mutta myös pitkän yhteisen historian takia, suomalainen äärioikeisto on saanut paljon tukea ja yhteistyötä vastaavilta ruotsalaisilta liikkeiltä. Esimerkiksi ruotsalainen Nordiska Rikspartiet yritti muodostaa 1970-luvulla Suomeen sisarjärjestöä³⁸ ja 2000-luvulla uudet järjestöt ovat herätelleet taas pohjoismaista yhteistyötä.³⁹ Suomalaisen äärioikeistolaisten liikkeiden ideologia oli ollut myös suurimmalta osin kotikutoista Neuvostoliiton pelon, sotien jättämien muistojen ja yleisen isänmaallisuuden innoittamaa.⁴⁰

Kylmän sodan loputtua ja uudelle sukupolvelle, jolla ei enää ollut yhtä henkilökohtaista kokemusta sodista, oli aikaisempien liikkeiden ideologia käynyt vanhanaikaiseksi, joten uudet liikkeet ottivatkin selvän pesäeron aikaisempiin hakemalla esimerkiksi amerikkalaisista liikkeistä ja julkaisuista. Inspiraatiota haettiin esimerkiksi yhdysvaltalaisen valkoisen nationalismin National Alliance-liikkeen julkaisuista.⁴¹ Amerikkalaisista julkaisuista otettiin ulkonäöllisesti ja rakenteellisesti mallia ja myös julkaistiin suomennettuina artikkeleita. Näillä muutoksilla haluttiin päästä eroon suomalaisia äärioikeistolaisia julkaisuja vaivanneesta imagoon liittyvistä ongelmista, koska aikaisemmat julkaisut näyttivät ulospäin varsin amatöörimäisiltä ja käsintehdyiltä, syntyi niistä epämääräisen oloinen käsitys. Uudet liikkeet keskittyivätkin tekemään julkaisujensa ulkonäöstä huolitellumman ja ammattimaisemman näköistä. Tämä siistimpi ulkonäkö edesauttoi asiasisällön vakuuttavuudessa. Vaikka uudet julkaisut alkoivatkin ulkonäöltään muistuttaa valtamedian julkaisuja, niiden sisältö pysyi jotakuinkin ideologian linjojen mukaisena. Näköpiiri-lehti eroaa ulkoasultaan melko lailla Uusi Suunta-lehdestä, sen etusivuilla ei koreile minkään järjestön tunnukset tai iskulauseet, vaan lehti pyrkii näyttäytymään maltillisemmalla kuin aikaisemmat julkaisut. Internetin tuleminen myötä räväkkyys, sekä huomionhakuisuus ovat tulleet tärkeäksi työkaluksi

---

³⁸ Kotonen 2018, 154-174.

³⁹ Sallamaa, 2018, 39-54.

⁴⁰ Kotonen, ”Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä”. *Historiallinen Aikakausikirja* 3/2017.

⁴¹ Kotonen, ”Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä”. *Historiallinen Aikakausikirja* 3/2017.

nykyisille äärioikeistoa tukeville julkaisuille. Esimerkiksi MV-median sivuja täyttävät kuvat, ja yleisilme on hyvin samankaltainen kuin suomalaisilla iltapäivälehdillä.⁴² MV-lehti julkaisee sivuillaan myös lukijoidensa kuvia ja videoita. Pyrkimys asialliseen ulkonäköön näyttäisikin jääneen Näköpiiri-lehteen verrattuna pienemmälle huomiolle. Syynä tähän voidaan pitää internetin tapaa suosia helposti ja nopeasti kulutettavia viestinnän muotoja, jolloin iskevämmät meemit leviävät nopeammin kuin pitkäkköt artikkelit.

Amerikkalaisen äärioikeiston ideologia oli huomattavasti enemmän rakentunut oletukseen ihmisrotujen biologiselle eriarvoisuudelle, antisemitismille ja valkoisen rodun ylivallalle.⁴³ Luontaisesti näistä mallia ottamalla myös suomalaiseen äärioikeistoon alkoi tulla samoja piirteitä. Suomalaisen äärioikeiston toimintamallit, puhetapa ja ideologia alkoivat lainata merkittävästi amerikkalaisia ilmaisuja ja tapoja perustella väitteensä. Eräs merkille pantava muutos oli tutkimukseen ja tilastoihin nojaavan rotuopin tuleminen myös suomalaisen äärioikeiston työkaluksi. Aikaisemmin äärioikeisto oli perustellut olemassaoloaan isänmaallisuudella ja olemassaolon kamppailuna kommunismia vastaan, mutta nyt perustelut tulivat rotujen biologisista ja historiallisista eroista ja väitetyistä kehittyneisyyden asteista. Perusteluiksi näille väitteille annettiin tutkimuksia ja tilastoja, jotka tosin olivat enimmäkseen valheellisia, virheellisiä tai perustuivat vanhettuneelle tiedolle.⁴⁴

Amerikkalaisten äärioikeistolaisten oppien omaksumisesta johtuva suurin muutos oli salaliittoteorioiden juurtuminen suomalaiseen äärioikeistoon. Salaliittoteorioissa ideologisesti vastaiset voimat pyritään selittämään kohdentamalla epäkohtien perimmäiset syyt johonkin yhteen toimijaan, mikä äärioikeistolle yleensä tarkoittaa juutalaisista muodostuvaa kansallisvaltiot ylittävää eliittiä. Esimerkiksi maahanmuutto ei sinänsä olisi satunnainen tapahtuma, vaan se on salaliittoajattelun mukaan keinotekoisesti ylläpidetty ilmiö, jonka tavoitteena on heikentää kantaväestön osuutta valtiossa, ja heikentäen näin kansan sisäistä koheesiota ja yhteistyö kyvykkyyttä, minkä vuoksi kansaa olisi helpompi hallita ylhäältä käsin.⁴⁵ Tällainen ajattelu on ollut kansainvälisesti hyvin

---

⁴² <https://mvlehti.net/> 4.6.2021.

⁴³ Ruotsila 2018, 68-106.

⁴⁴ Kotonen, ”Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä”. *Historiallinen Aikakausikirja* 3/2017.

⁴⁵ Ruotsila 2018, 225-310.

yleistä äärioikeistolaisissa piireissä jo pitkään, mutta Suomesta se oli jäänyt pienemmälle roolille kommunismin vastustamisen ollessa merkittävämpi tekijä suomalaisissa piireissä. Kylmän sodan loppuessa tapahtuikin ikään kuin sukupolvenvaihdos, kun uusien liikkeiden piti luoda oma ideologiansa, mikä löytyi kansainvälisiltä kentiltä. Varsinkin nykypäivänä äärioikeistolaiset piirit ovat omaksuneet myös Suomessa hyvin paljon erinäisiä salaliittoteorioita, esimerkiksi: rokotevastaisuus, median epäluotettavuus ja globaalin eliitin varjohallinto.⁴⁶

---

⁴⁶ MV-media levittää myös valeuutisia esimerkiksi covid-19:sta ja rokotteista sekä ns. valemedioista.

3 Uudistusten seuraamukset

Äärioikeistolaiset liikkeet alkoivat oppia kätkemään suorat viittaukset Natsi-Saksaan ja fasismiin ja monissa julkisesti toimivissa liikkeissä luovuttiin avoimesti näitä ihannoivista ja matkivista tavoista. Liikkeet omaksuivat entistä enemmän samoja puhetapoja ja käytösmalleja kuin valtavirran poliittiset liikkeet.⁴⁷ Äärioikeisto ei enää julkisesti haikaillut kolmannen valtakunnan paluusta tai nimittänyt ryhmiään Natsi-Saksan sotilasjoukkojen mukaan, vaan ne alkoivat pyrkiä pääsemään mukaan poliittiseen päätöksentekoon ja muuttamaan yhteiskuntaa haluamaansa suuntaan sen omilla, yleisesti hyväksytyillä keinoilla. Vallankumouksellisuuden voidaan nähdä vähentyneen ainakin niillä äärioikeiston ryhmillä, jotka tosissaan halusivat päästä vaikuttamaan. Pidättäytymällä kaikista räikeimmistä ylilyönneistä oli myös keino saada todellista valtaa yhteiskunnassa, eikä vain rajoittaa oma toimijuus pelkästään liikkeen sisälle. Osasyyski tähän salonkikelpoisemmaksi muuttumiseen voidaan nähdä myös yksittäisten toimijoiden haluna ja ymmärryksenä säilyttää kykynsä toimia osana muutakin yhteiskuntaa, mikä olisikin helpompaa, jos sanoo olevansa maahanmuuttokriittinen, toisin kuin julistautumalla julkisesti natsiksi.

Myös avoimen rasistiset kannanotot yksittäisiä kansanryhmiä kohtaan alkoivat lieventyä ja muuttaa muotoaan 1990-luvulla. Enää ei julkisesti puhuttu vähemmistöryhmien ja poliittisten vihollisten eliminoimisesta, vaan niiden olemassaoloa pyrittiin hankaloittamaan rajoittamalla ja kiistämällä heidän oikeuksiaan suomalaisessa yhteiskunnassa vetoamalla heidän haitallisuuteensa yhteisölle sekä olemalla rasite valtion rakenteille.⁴⁸ Äärioikeistolaisessa keskustelussa alkoivat korostua perinteiden ja kansallisuusaatteen erinomaisuuden korostaminen osana suomalaisuutta ja tällä tavoin muualta tulleiden ja poikkeavien ryhmien poissulkeminen kansalaisuuden käsitteestä.

Edellä mainitun kaltainen arvojen silottelu alkoikin pikkuhiljaa tuottamaan tulosta ja äärioikeistolliset liikkeet alkoivat uudestaan osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun, ja kannattajakunta rohkaistui uudella tyylillä pyrkimään osalliseksi ja vaikuttamaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Vaikka äärioikeistolliset liikkeet pysyivätkin vielä

---

⁴⁷ Kotonen 2018, 235-236.

pienen marginaalin puuhasteluna, alkoi heidän ajamien asioiden käsittely saamaan jonkinlaista kaikupohjaa myös muista poliittisista liikkeistä, tosin merkittävästi lievempinä. Esimerkiksi äärioikeistolle erittäin tärkeä kysymys maahanmuutosta alkoi nousemaan yhdeksi tärkeimmistä poliittisista keskustelunaiheista.⁴⁹ Äärioikeiston ei yksinään voida sanoa tuoneen kyseistä asiaa poliittiselle kentälle, mutta liikkeiden jatkuva maahanmuuttovastainen tiedotus on ollut osa yleisen ilmapiirin ja keskustelun muuttumista.

Nationalististen aatteiden perusteluiksi ei enää riittänyt pelkästään oman kansan erinomaisuuden korostaminen muihin nähden. Äärioikeistolaisessa retoriikassa alettiin korostamaan kulttuurien ja kansojen olemassaolon oikeutta tiukasti valtioihin rajattuina.⁵⁰ Tämänkaltainen tyyli tulee hyvin ilmi Näköpiiri-lehden kolmannessa numerossa julkaistussa artikkelissa, jossa käsitellään Fidzissä nousseita levottomuuksia alkuperäisten fidzihiläisten ja Intiasta siirtomaa-aikana tuotujen työläisten jälkeläisten Fidzin intialaisten välillä.⁵¹ Artikkelissa korostetaan nimenomaan, kuinka fidzihiläiset taistelevat olemassaolostaan intialaistaustaisten siirtolaisten ottaessa suuremman roolin yhteiskunnassa. Artikkelituleekin näin puolustaneeksi tiukasti etnisyyteen perustuvaa erottelua ja nationalistista ideologiaa. Näennäinen suvaitsevaisuus muita kulttuureja kohtaan korostamalla niiden oikeutta olemassaoloon ja samanaikaisesti puhuen siitä, kuinka etnisyyksien ja kulttuurien sekoittuminen olisi uhka kansallisille identiteeteille, onkin modernille äärioikeistolle hyvin tyypillinen tapa näennäisesti pehmentää heidän viestiään helpommin sulatettavaksi.

---

⁴⁹ Jokisalo 2016, 192-196

⁵⁰ Jokisalo 2016, 66-68

⁵¹ Linna, ”Fidzi taistelee olemassaolostaan: Paratiisisaarella kytee rotusota” *Näköpiiri* 1/2002.

Johtopäätökset

Tutkimuksessa käsiteltiin äärioikeistolaisten ideologioiden ja liikkeiden toimintatapojen muutosta 1980–2000 luvulla tarkastelemalla Näköpiiri-lehden artikkeleiden ideologista ja retorista sisältöä. Äärioikeistolaisten liikkeiden siistiytyminen natseihin viittaavista tunnuksista ja toimintatavoista on hyvin ilmeinen Näköpiiri-lehteä tarkasteltaessa. Lehdissä ei juurikaan puhuta suoraan rotuopeista, vaan artikkeleissa korostuukin enemmän kulttuurilliseen ja kansalliseen perinteeseen painottuvan erilaisuuden korostaminen. Merkille pantavaa on nykyiselle äärioikeistolaiselle liikehdinnälle hyvin tyypillisen islaminvastaisuuden puuttuminen täysin lehden sisällöstä. Tämä selittynee pääosin sillä, että maahanmuutto Lähi-Idän alueelta ei ollut vielä saanut niin suurta mittakaavaa, kuin mitä se tulevaisuudessa tulisi saamaan. Näköpiiri-lehdessä ei juurikaan puhuttu uskonnoista juontavista eroista, vaan siinä kyseiset kulttuurilliset erot selitettiin enemmän yhteisöjen maantieteellisellä ja kansallisella historialla ja niistä juontuvilla eroavaisuuksilla.

Äärioikeistolainen ideologia on siirtynyt julkisesta rotuopin erottelusta korostamaan kansallista etua ja koettujen uhkakuvien torjumiseen. Näköpiiri-lehdessä kyseiset uhkakuvat ovat pääosin kulttuurilliseen identiteettiin kuuluvia. Artikkeleissa käsiteltiin valtion väestön monipuolistumista ja sitä myötä yhteisen kulttuurin katoamista, mikä oli lehden linjan mukaan pääsyyllinen lisääntyneeseen pahoinvointiin.⁵² Voidaan katsoa, että äärioikeistolainen ideologia on liikkunut tästä kulttuurin puolustamisesta vielä enemmän puhtaasti taloudelliseen ja yhteiskunnallista hyvinvointia korostavaan retoriikkaan. Enää ei pelkästään puhuta, miten kulttuurien yhteen törmäämiset aiheuttaisivat jännitteitä yhteiskunnassa, vaan maahanmuuton suurin haitta olisi nykyään sen valtion taloudelle asettamat rasitteet.

---

⁵² Linna ”Rikollisuus: yhteiskunnan peili” *Näköpiiri* 1/1999 ja Linna, ”yhtenäisyys on sosiaalista pääomaa- monikulttuurillisuus ei ole rikkaus” *Näköpiiri* 1/2002

Lähteet

I Painamattomat lähteet

Kansallisen radikaalipuolueen perustajan Tapio Linnan kotisivut.
<https://www.tapiolinna.com> (Luettu 4.6.2021).

MV-Lehti

<https://mvlehti.net/> (Luettu 4.6.2021).

II Painetut lähteet

Näköpiiri 1999-2002

Uusi Suunta: Kansallis-radikaali kulttuuri- ja mielipidelehti 1991-1992.

III Tutkimuskirjallisuus

Kotonen, Tommi 2017: *”Äärioikeisto Suomessa kylmän sodan päättyessä. Kansallinen radikaalipuolue ja Angloamerikkalaiset vaikutteet”*. *Historiallinen Aikakausikirja* 3 (115) 2017, s. 317-331.

Kotonen, Tommi 2018: *Politiikan juoksuhaudat*. Atena.

Kotonen, Tommi 2016: *”Holokaustin kiistäjät ja ”kansallismielisyyden alasajo”*. *Tieteessä tapahtuu* 3 (34) 2016, s. 9-15.

Jokisalo, Jouko 2016: *Euroopan radikaali oikeisto. into*.

Ruotsila, Markku 2018: *Sydänmaiden kapina. Donald Trump, amerikkalainen konservatismi ja äärioikeiston nousu*. Gaudeamus. s. 69-106.

Sallamaa, Daniel 2018: *Ulkoparlamentaarin äärioikeistoliikehdintä ja maahanmuuttovastaisuus 2010-luvun Suomessa*. Unigrafia.